

Els motors de l'economia

NOVA ECONOMIA

Per què la **crisi** no afectarà Catalunya

Si fem cas al llibre *Cybermillo-narios, la burbuja de Internet* de Núria Almirón, recentment publicat, l'any 1995 Internet era un fenomen gairebé només conegut per alguns emprenedors catalans. Almirón explica alguns casos d'empreses pioneres i dels seus protagonistes. La primera conclusió que es treu de la lectura del llibre és que el desenvolupament d'Internet a l'estat espanyol va ser un fet, en un principi, exclusivament català. La majoria de les iniciatives *punt com* nascudes en aquesta Internet dels pioners eren fruit d'alguns aventurers d'Osona, del Maresme o del món universitari valencià.

Els proveïdors d'accés a la Xarxa més importants, com ara Servicom, RedesTB, CTV o Intercom estaven instal·lats en l'àmbit dels Països Catalans. Eren empreses que havien d'explicar a l'usuari què era i com funcionava Internet, una tasca de formació impròpia del seu negoci.

Però no tan sols el "ferro" (o el *programari*) era aquí. Empreses com Vilaweb, entre moltes altres, sorgien per proveir de continguts el gran nombre d'internautes que hi havia especialment a Catalunya, a molta distància dels d'altres comunitats autònomes.

Aquest prometedora panorama feia pensar a molta gent que aquesta zona del sud d'Europa seria la versió local del Silicon Valley Californià. De fet, el Parc Tecnològic del Vallès, un dels centres pioners en empreses de noves tecnologies, s'anomenava popularment "Silicon Vallès".

Cinc anys més tard, amb la nova economia en ebullició i la bombolla especulati-

El World Trade Center de Barcelona concentrarà diverses empreses de noves tecnologies.

va en fase terminal, la situació és molt diferent.

Al contrari del que ha passat als Estats Units on les *start-up*, o petites empreses nascudes a Internet i que només existien a la Xarxa (cas de Yahoo!, Amazon o Ebay), són les que han liderat el procés de canvi, a Europa ho han fet les companyies hereves dels grans monopolis de telecomunicacions.

Empreses com Telefónica, Retevisión i altres grans *telcos* van veure com creixia un mercat que era territori natural seu i, gràcies al retard de tres anys respecte als Estats Units, van poder reaccionar comprant tot el que es podia comprar.

Aquests negocis pioners (amb pèrdues, sens dubte!) de l'àmbit català eren devorats l'un rere l'altre per la maquinària financera dels operadors de telecomunicacions. Això va provocar que aquestes ini-

ciatives, que podrien haver acabat amb un "èxit-punt-com", es van dissoldre en el "magma" de les grans corporacions.

Amb aquestes absorcions, el pes de les decisions sobre Internet es desplaçava de Barcelona o València a Madrid, la seu central de les operadores.

A més, totes les iniciatives, estatals i internacionals de capital risc, necessàries per posar en marxa projectes a Internet, s'instal·laven prop del poder polític. de la gran banca i, evidentment, dels grans clients de noves tecnologies. Aquest degoteig continu, que també s'ha donat en altres àmbits, com la publicitat, ha fet que la gent de l'entorn de la Internet catalana tingui una certa sensació de pèrdua d'importància.

Paral·lelament, sobretot en l'últim any, el nombre d'usuaris ha continuat creixent, posant, per exemple, Catalunya en el primer lloc de tot l'estat amb un 18% de penetració (dades d'estudi AIMC, octubre-novembre del 2000). El fet paradoxal –més usuaris i menys iniciatives amb continuïtat– s'explica des de la perspectiva d'una maniobra de concentració empresarial a Madrid per crear un centre neuràlgic d'empreses, inversió, grans operadores i administracions.

El futur està obert. Sigui pel creixement de les persones que es connecten a la Xarxa al nostre país, sigui perquè finalment les administracions hi aposten, o sigui pel nostre clima envejable, el cas és que la batalla de les *dot.com* no està del tot perduda. Iniciatives com el barri 22@ (al Poble Nou barceloní, amb la delegació de Yahoo! al capdavant), la concentració

d'empreses de noves tecnologies a la Torre Mapfre, on hi ha WOL Espanya, o el World Trade Center, poden convertir Barcelona en una nova versió de Silicon Valley a la catalana. A tot això s'afegeix que moltes de les empreses que van sorgir, principalment a Madrid, producte de l'especulació de la bombolla de la nova economia han desaparegut amb la crisi que ha sacsejat el NASDAQ. Això no ha passat amb d'altres homònimes catalanes que,

basant-se en la clàssica estructura de la PIME familiar i sense l'interès especulatiu típic fins ara a la Xarxa, troben el seu forat en aquest mercat tan competitiu.

Amb aquestes perspectives d'una nova economia que és cada vegada més dirigida des dels paràmetres de la vella economia –beneficis immediats *versus* perspectives de futur–, els nous actors podrien beneficiar-se de l'experiència que ja es té en creació i gestió d'empreses. Sobretot

PIME, un model de negoci que encaixa perfectament amb la nova Internet post-crisi gràcies a l'agilitat i a la capacitat que han de prendre decisions ràpides al ritme frenètic que marca Internet.

Per cert, la crisi de la nova economia no afectarà Catalunya perquè, de moment, no hi ha gaires empreses a què pugui afectar. Només de moment.

Víctor Clariana

Una oportunitat amb data de caducitat

Sens dubte, proposar-se fer, en aquest moment, un exercici de predicció sobre quin serà el futur d'Internet i de l'anomenada *societat de la informació* a Catalunya, és com a mínim agosarat, si el que es pretén és concloure un escenari futur perfectament determinat. El moment actual està immers profundament en el canvi i en la transformació. Observem el vertigen del continu procés d'innovació en les tecnologies de la informació i la comunicació (les ja famoses TIC) i ens costa, com a persones i com a organitzacions, seguir el ritme de les diferents noves tecnologies i de les seves potencialitats, i una part de la població està passant a ser víctima d'allò que en Richard Saul Wurman defineix com l'ansietat de la informació: la sensació angoixant de no poder mantenir el ritme amb tot el que passa en el nostre entorn tot i els nostres millors intents.

Som plenament conscients del canvi, però no sabem amb certesa cap on ens acabarà portant. Alguna literatura fins i tot assenyala que potser hem entrat en una nova era de canvi permanent.

Per contra, és interessant i oportú fer algunes reflexions sobre aspectes que cal començar a analitzar com a factors clau per al desenvolupament d'Internet i de la societat de la informació al nostre país. Perfilaré un utòpic escenari de futur –sense una referència temporal exacta–, que representaria la situació a la qual desitjaríem tendir. L'enfocaré des d'una òptica bàsicament econòmica i sense entrar en aspectes de tipus social

i cultural, però no per això menys importants.

Consistiria en un país dotat d'unes infraestructures de telecomunicació de primer nivell i equilibradament desplegades pel territori, acompanyades d'unes infraestructures logístiques i de transport en el mateix nivell. La formació dels professionals, la innovació i la R+D són potenciades i suportades des dels sectors privat i públic, i s'ha propiciat l'aparició de noves empreses en l'economia digital. S'ha vertebrat una sòlida economia de generació de continguts i de coneixements, que són pol d'atracció de talents i de productors.

Infraestructures. El desplegament efectiu d'unes infraestructures de telecomunicació adequades, especialment en l'amplitud de banda, esdevé un dels factors més determinants en el desenvolupament. I vam començar força bé: l'establiment de les tres demarcacions per assegurar el desplegament en tot el territori català, la constitució de Localret (el consorci públic de quasi tots els ajuntaments catalans) com a iniciativa conjunta per potenciar, facilitar i coordinar el desplegament del cable... Ara bé, el desplegament s'està produint més lentament del que s'havia previst. En aquest sentit és fonamental que s'articulin totes les mesures possibles, per garantir l'accés ràpid i progressiu del territori a sistemes de comunicació amb més capacitats que els actuals, entre les quals cal tenir en compte el fet de facilitar al màxim el desplegament als diferents operadors i l'aprofitament de les in-

fraestructures existents i infrautilitzades, que cal posar al servei de tots els operadors. El cable i la fibra òptica van ser l'aposta inicial i cal mantenir-la a llarg termini. Mentrestant poden ser vàlides les tecnologies de capacitat intermèdia com l'ADSL, sense que això suposi renunciar als objectius inicials de desplegament de la banda ampla. Un immediat, veritable i decidit abaratiment de l'accés a Internet hauria de completar les actuacions en aquesta línia.

L'actual i creixent manca de professionals relacionats amb les TIC està esdevenint, ja, un fre per al desenvolupament i cal prendre mesures urgentment. No es redueix a un problema d'augment de l'oferta d'enginyers informàtics i de telecomunicació. Aquest increment és una de les mesures per solucionar la mancança, però en cap cas n'és la solució. Un factor clau és que les accions que es portin a terme estiguin orientades a la demanda. Cal proveir el mercat dels perfils professionals realment demanats, que moltes vegades no s'ajusten ni es corresponen amb les titulacions universitàries actuals. D'altra banda, caldrà articular programes de reciclatge de titulats en les carreres no relacionades directament amb les TIC. Així, els llicenciats en estudis de lletres i d'humanitats podran respondre, amb el procés d'adaptació adequat, a les necessitats concretes del mercat.

Per assolir aquests objectius, és necessari posar l'èmfasi en la necessitat de distingir i prioritzar les actuacions segons la immediatesa del seu efecte. Serà necessa-